

Η μετάβαση στο ευρώ Τρεις μίνες αργότερα

PIERRE SIMON

Προέδρου Διοικούσας Επιτροπής Συστημάτων Πληρωμής
Fédération Bancaire de l'Union Européenne

Η εισαγωγή του ευρώ στο σύνολο των κεφαλαιαγορών, το τελευταίο Σαββατοκύριακο του Δεκεμβρίου 1998, υπήρξε επιτυχής. Η νέα "ζώνη του ευρώ" έχει πλέον εισέλθει σε μια τριετή μεταβατική περίοδο, πριν από την καταληκτική προθεσμία του 2002. Για μία χώρα σαν την Ελλάδα, που θα ενταχθεί στην ζώνη αυτή το 2001, είναι ενδιαφέρον να μελετηθεί η ουμπεριφορά των οικονομικών παραγόντων από την 4η Ιανουαρίου 1999. Παρ' όλο που είναι ακόμη νωρίς για έναν πλήρη απολογισμό της επίδοσης του ευρώ, το νέο νόμισμα εμφανίζεται ήδη σαν ιοχυρός παράγοντας εξέλιξης του ευρωπαϊκού τραπεζικού ουσιότητας.

Η τεχνική επιτυχία
της εισαγωγής του ευρώ
την 1η Ιανουαρίου
οφείλεται στην κατάλληλη
προετοιμασία του τομέα

Η εισαγωγή του ευρώ στο σύνολο των κεφαλαιαγορών υπήρξε μια πλήρης επιτυχία που χαρετίσθηκε από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και το κοινό. Η τεχνική αυτή επιτυχία ήταν απαραίτητη για να αποκτήσει αξιοπιστία το ευρώ στις αγορές, αποδεικνύοντας ταυτό-

χρονα την αποτελεσματικότητα του τραπεζικού και χρηματοοικονομικού τομέα στην Ευρώπη. Το μίνυσμα αυτό είναι ένας καλός οιωνός στις παρούσες συνθήκες του ανταγωνισμού μεταξύ χρηματαγορών και πιστωτικών ιδρυμάτων σε παγκόσμια κλίμακα.

Πώς εξηγείται η ομαλή αυτή μετάβαση στο νέο κοινό νόμισμα; Πρώτα απ' όλα, πρέπει να τονισθεί ότι το όλο θέμα προετοιμάσθηκε εδώ και πολύ καιρό και με βιομηχανικό τρόπο. Η προετοιμασία ήταν

διαφορετική από χώρα σε χώρα, επειδή τα διατραπεζικά ουσιότητα δεν είναι οργανωμένα με τον ίδιο τρόπο στις διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Στη Γαλλία δημιουργήθηκε μια πραγματική διατραπεζική βιομηχανική διαδικασία, ανάλογη των βιομηχανικών διαδικασιών τύπου PERT. Σε διάστημα τριών ετών, εργάσθηκαν κάπου 20 ομάδες εργασίας, στις οποίες συμμετείχαν πολλές εκαποντάδες εμπειρογνωμόνων κάτω από τη γενική εποπτεία του Υποδιοικητή της Τράπεζας της

Γαλλίας.

Για το Σαββατοκύριακο της αλλαγής, η βιομηχανική αυτή προοέγγιση συνοδεύτηκε από μέτρα τα οποία θα εφαρμόζονταν σε περίπτωση προβλημάτων. Είχαν προβλεφθεί προγράμματα για την αντιμετώπιση έκτακτων περιστάσεων (“contingency programs”), στα οποία όμως δεν χρειάστηκε να προσφύγουν οι γαλλικές τράπεζες.

Το TARGET, το ευρωπαϊκό σύστημα ακαθάριστου διακανονισμού πραγματικού χρόνου (RTGS), ξεκίνη-

μιναδική δοκιμή και εμπειρία και για το πέρασμα στο 2000. Άλλωστε, η ίδια βιομηχανική οργάνωση στην οποία συμμετέχουν η Κεντρική Τράπεζα, ο τραπεζικός τομέας και τα μεγάλα χρηματιστηριακά συστήματα, είναι εκείνη η οποία ασχολείται σήμερα με το πρόβλημα του 2000.

στηρίζεται στο ευρώ, ήδη από τον Ιανουάριο του 1999. Ο στόχος αυτός επιτεύχθηκε και το ευρώ πήρε τη θέση των εθνικών νομισμάτων στις αγορές, ειδικότερα χάρη στη μετατροπή του εθνικού χρέους σε ευρώ σε συντομότερο διάστημα από αυτό που είχε προβλεφθεί. Πολύ μεγάλες εκδόσεις σε ευρώ κυκλοφόρησαν ήδη από τις πρώτες εβδομάδες του 1999. Ας σημειώσουμε, συγκεκριμένα, τις εκδόσεις οριομένων γερμανικών κτηματικών τραπεζών και την πρώτη μεγάλη έκδοση σε ευρώ ενός ασιατικού ομίλου στο Χονγκ Κονγκ.

Η υποκατάσταση των εθνικών νομισμάτων από το ευρώ έγινε γρήγορα

Η επιτυχία του ευρώ μεταξύ των επαγγελματικών οικονομικών κύκλων ήταν άμεση: η υποκατάσταση των εθνικών νομισμάτων πραγματοποιήθηκε σε λίγες εβδομάδες και αυτό σε παγκόσμια κλίμακα. Οπως αναφενόταν, το ευρώ έγινε δεκτό χωρίς αναταραχές από τις αγορές συναλλάγματος (Forex) και από τις αγορές νομισμάτων και επιτοκίων. Η υποκατάσταση των εθνικών επιτοκίων από το Εονία και το Euribor ολοκληρώθηκε σε χρόνο και σε ώρα. Το Σίτυ του Λονδίνου αποφάσισε, στα μέσα Ιανουαρίου, να καθιερώσει συμβόλαια Euribor παράλληλα με το αγγλικό euro-Libor. Σήμερα, το Euribor έχει πλέον υποβληθεί σαν το επιτόκιο αναφοράς στις αγορές των επιτοκίων. Αυτό είναι μια επιτυχία για την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Τραπεζών, στην οποία οφελείται η δημιουργία του Euribor. Οι τράπεζες της ευρωζώνης ήθελαν να δημιουργήσουν στις αγορές μια κρίσιμη μάζα που θα

οσε κάτω από ευνοϊκές συνθήκες. Στα τέλη Μαρτίου, περίπου 400 έως 500 δισεκατομμύρια ευρώ περνούν καθημερινά μέσα από αυτό το σύστημα, ποσό στο οποίο πρέπει να προσθέσουμε τα 200 δισεκατομμύρια περίπου που διακινούνται μέσω του συστήματος που έχει εγκαθιδρύσει η ΑΒΕ (Τραπεζική Ενωση για το ευρώ).

Τέλος, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι το πέρασμα στο ευρώ στις 11 ευρωπαϊκές χώρες και σε όλες τις γειτονικές χρηματαγορές αποτελεί

Το ευρώ και οι πελάτες ιδιώτες

Ενώ ολοκληρωνόταν η μετάβαση των αγορών στο ευρώ, οι τράπεζες προσέφεραν ταυτόχρονα στους πελάτες τους μια έκδοση σε “ευρώ” όλων των υπηρεσιών τους, ανταποκρινόμενες στη δέσμευση που είχαν αναλάβει απέναντι στην Επιτροπή στις Βρυξέλλες, να προβαίνουν, χωρίς επιβάρυνση, στην αυτόματη μετατροπή μεταξύ εθνικών νομισμάτων και ευρώ. Από τις 4 Ιανουαρίου, οι τράπεζες επωφελήθηκαν του γεγονότος ότι είχε πλέον καταργηθεί ο συναλλαγματικός κίνδυνος, για να μειώσουν τα ποσοστά των προμηθειών. Για τις χειρογραφικές αλλαγές συναλλάγματος και τις τραπεζικές κάρτες, η μείωση των προμηθειών φθάνει συχνά το 20%. Για τα μικρά εμβάσματα, ο περιορισμός των

εξόδων παρεμποδίζεται από την έλλειψη τυποποίησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το CENB (Ευρωπαϊκό Κέντρο Τραπεζικής Τυποποίησης) καταβάλλει αποφασιστικές προσπάθειες για τη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών ώστε οι καταναλωτές της ευρωζώνης να έχουν στη διάθεσί τους ένα αξιόπιστο και ελάχιστα δαπανηρό μέσο για τη μεταφορά μικρών ποσών.

Στις χώρες όπου γίνεται ευρεία χρήση επιταγών, έχει καθιερωθεί ένα ουγκεκριμένο υπόδειγμα “ευρωεπιταγής”, με οκοπό την αποφυγή οποιασδήποτε σύγχυσης. Αυτό ισχύει για τη Γαλλία, την Ισπανία, την Ιταλία, την Ιρλανδία και την Πορτογαλία. Η χρήση του ευρώ στις επιταγές παραμένει, ωστόσο, περιορισμένη: στη Γαλλία στα μέσα Μαρτίου, σε σύνολο 20 εκατομμυρίων επιταγών που διεκπεραιώνονται καθημερινά, μόνο 10.000 ήταν συμπληρωμένες σε ευρώ.

Η συμπεριφορά των άλλων οικονομικών παραγόντων

Σε αντίθεση με τις τράπεζες οι οποίες ολοκλήρωσαν με επιτυχία τη μετάβαση των αγορών στο ευρώ και τη δυνατότητα για τους ιδιώτες να κάνουν πληρωμές σε ευρώ, η αντίδραση των άλλων οικονομικών παραγόντων (επιχειρήσεις, έμποροι, ιδιώτες) είναι επιφυλακτικοί. Η μετάβαση τους στο ευρώ θα είναι προοδευτική. Αυτό

δεν είναι ούτε αφύσικο, ούτε ανησυχητικό. Η μεταβατική περίοδος είναι μακρά και οι έμποροι δεν οπεύδουν να επενδύσουν σε νέα πλεκτρονικά τερματικά που θα δέχονται πληρωμές σε ευρώ, κυρίως επειδή έχουν να λύσουν και το πρόβλημα του 2000. Οι μεγάλες αλυσίδες διανομής είναι πιο δυναμικές και κάνουν μεγάλες προσπάθειες για να εκπαιδεύσουν τους πελάτες τους.

ακολουθώντας το παράδειγμα της συνένωσης της ING και της BBL στο Μπενλούξ και τη στρατηγική της Deutsche Bank, η οποία θέλει να προσφέρει retail banking σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες.

Στο χρηματιστηριακό τομέα παρατηρείται η ίδια τάση, με πάμπολλα προγράμματα προσέγγισης, μεταξύ Φρανκφούρτης και Λονδίνου, σε συνεργασία με άλλα χρηματιστήρια, μεταξύ Παρισιού, Μιλάνου και των ελβετικών χρηματιστηρίων, για αμοιβαία πρόσθιαση από το 1999.

Ολες αυτές οι προσπάθειες έχουν έναν κοινό παρονομαστή: την ανάγκη προσέγγισης των μηχανογραφικών συστημάτων, ώστε να υπάρξουν οικονομίες κλίμακας και μεγαλύτερη αξία για τους μετόχους. Η μηχανοργάνωση αντιπροσωπεύει, κατά μέσο όρο 40% του κόστους των ευρωπαϊκών τραπεζών. Αυτό σημαίνει ότι μετά τη μετάβαση στο 2000, οι ειδικοί της πληροφορικής στον τραπεζικό και χρηματοοικονομικό τομέα δεν απειλούνται από ανεργία!

